

A black and white photograph of a classroom. In the foreground, a young girl with dark hair in a braid and blue eyes looks towards the camera with a slight smile. Behind her, another child is visible, looking down at a piece of paper. The background is blurred, showing other students and classroom furniture.

LOMCE

Implantación do currículo en Galicia

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

[EFPP]

estruturas da formación permanente do profesorado

FORMACIÓN

MARCO
LEXISLATIVO

DESEÑO
CURRICULAR

CURRÍCULO NO
CENTRO

CURRÍCULO NA
AULA

FORMACIÓN

NIVEL 1 INFORMACIÓN INMEDIATA

BLOQUES	DESCRIPCIÓN
MARCO LEXISLATIVO	• Lei Orgánica 8/2013 para a Mellora da Calidade Educativa (LOMCE) • Real Decreto 126/2014 polo que se establece o currículo básico da Educación Primaria.
DESEÑO CURRICULAR	• Recomendación 2006/962/EC, do Parlamento Europeo y del Consejo, sobre as competencias clave para a aprendizaxe permanente. • Desenvolvemento da Disposición adicional 35ª da LOMCE. • Decreto de currículo de Educación Primaria.
CURRÍCULO NO CENTRO	• Concrecións curriculares • Perfís de área e perfís competenciais.
CURRÍCULO NA AULA	• Actividades Integradas: exercicio, actividades, tarefas, UDI.

FORMACIÓN

MARCO
LEXISLATIVO

DESEÑO
CURRICULAR

CURRÍCULO NO
CENTRO

CURRÍCULO NA
AULA

A black and white photograph of a person in a dark suit, white shirt, and patterned tie. They are holding a black pen and writing in a small, open notebook. The notebook is held in their left hand, and the pen is in their right hand. The background is a plain, light color.

MARCO LEXISLATIVO

Lei Xeral de Educación
(LXE, 1970)

- Incorpóranse os **obxectivos** aos deseños curriculares modificando os plans de estudo anteriores (só baseados en contidos).
- Incorporase á práctica educativa a necesidade de elaborar **programacións de aula** que permitan concretar eses obxectivos.

Lei de Ordenación Xeral
do Sistema Educativo
(LOXSE, 1990)

- Os **proxectos de centro** son a decisión intermedia entre o deseño curricular e a programación outorgando unha gran importancia á acción colexiada.
- Substitúense “leccións” por “**unidades didácticas**”, núcleo esencial da programación de aula diferenciando tipos de contido (feitos, conceptos, procedementos, valores e normas).
- Establécense os **criterios de avaliación** para cada nivel, etapa e ciclo.

Lei Orgánica de
Educación (LOE 2006)

- Incorporación das **competencias básicas** á ensinanza obrigatoria.

Lei Orgánica para a
Mellora da Calidade
Educativa (LOMCE 2013)

- Incorporación das **competencias clave** (tamén en Bacharelato).
- Concrecións curriculares que inclúen **estándares de aprendizaxe avaliáveis**.

CURRÍCULO LOMCE

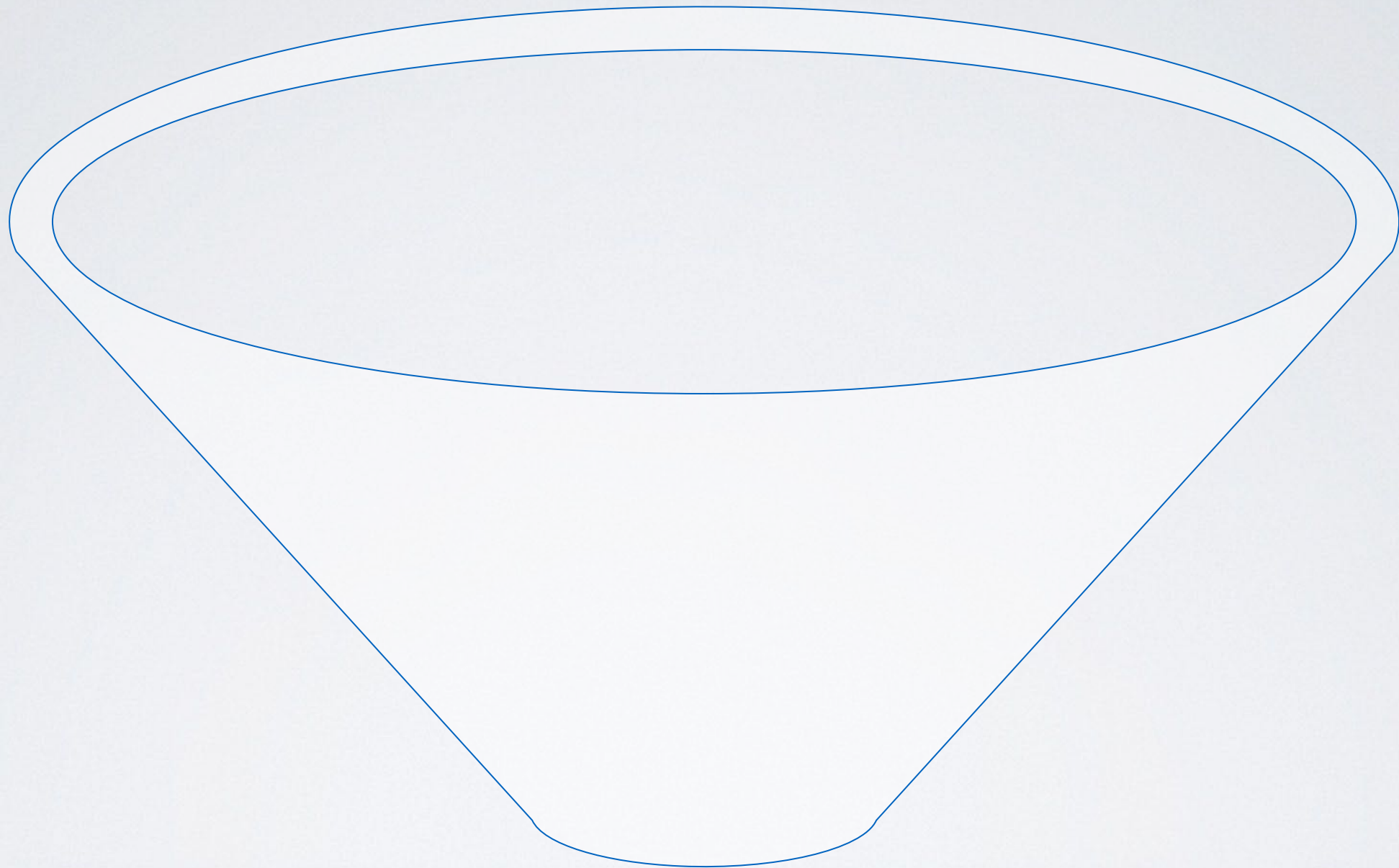
Obxectivos	de cada ensinanza e etapa educativa (LXE 1970)
Competencias	capacidades para activar e aplicar de forma integrada os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización axeitada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos. (LOE 2006)
Contidos	ou conxunto de coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que contribúen ao logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa e á adquisición de competencias.
Criterios de avaliación	son o referente específico para avaliar a aprendizaxe do alumnado. Describe aquilo que se quere valorar e que o alumnado debe lograr, tanto en coñecementos como en competencias; responden ao que se quere conseguir en cada disciplina. (LOXSE 1990)
Estándares de aprendizaxe avaliáveis	especificacións dos criterios de avaliación que concretan o que o alumnado debe saber, comprender e saber facer; deben ser observables, medibles e avaliáveis e permitir graduar o logro alcanzado. Deben contribuir a facilitar o deseño de probas estandarizadas. (LOMCE 2013)
Metodoloxía didáctica	que comprende tanto a descripción das prácticas docentes como a organización do traballo dos docentes.

COMPETENCIAS CLAVE

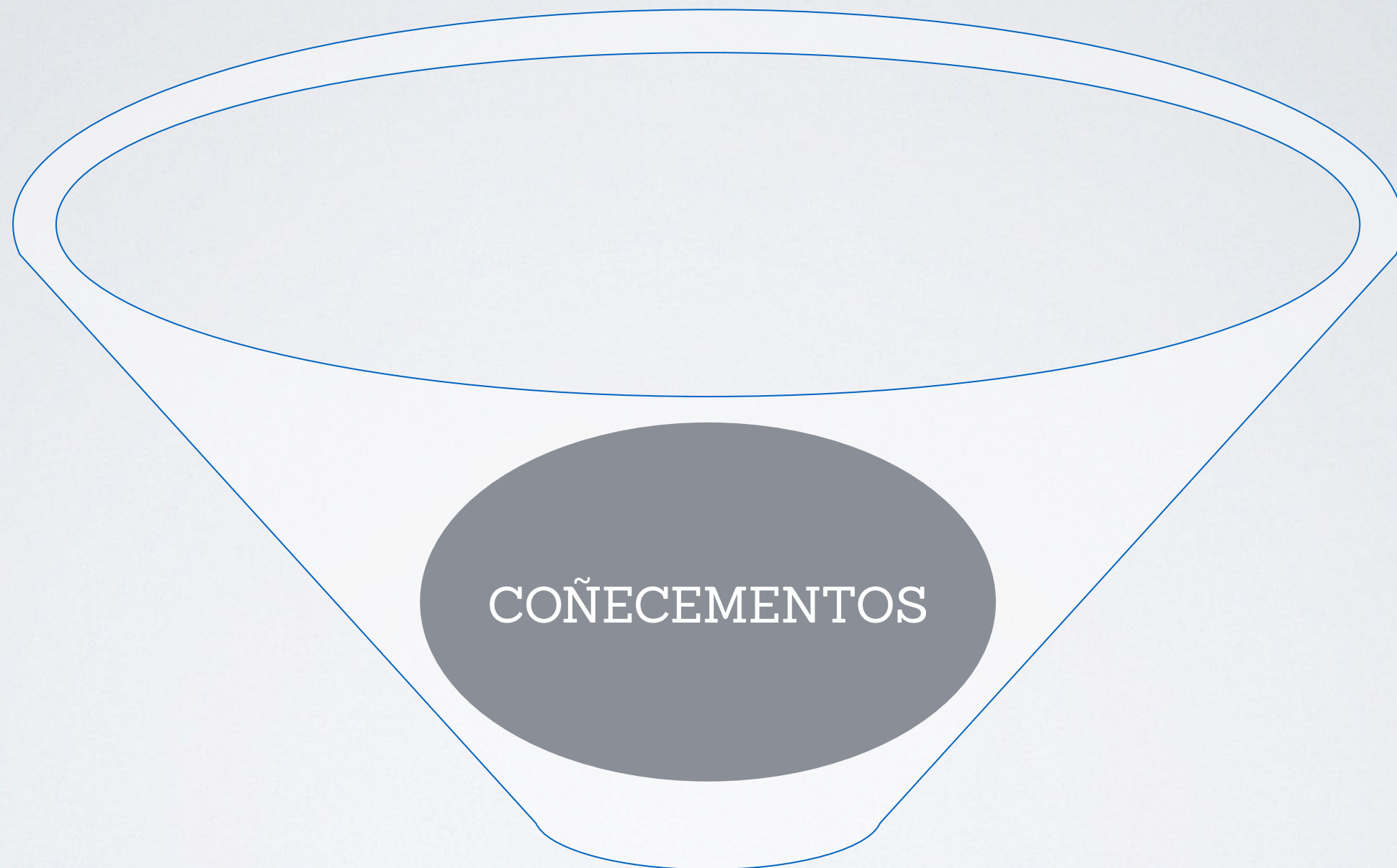
"Unha **competencia** é a capacidade para responder ás esixencias individuais ou sociais ou para poder realizar **unha actividade ou unha tarefa** (...). Cada competencia reposa sobre unha **combinación** das habilidades prácticas e cognitivas interrelacionadas, coñecementos (...), motivación, valores, actitudes, emocións e outros elementos sociais e comportamentais que poden ser **mobilizados conxuntamente** para actuar de maneira **eficaz**"

OCDE -proxecto DeSeCo-, 2002, páx 8

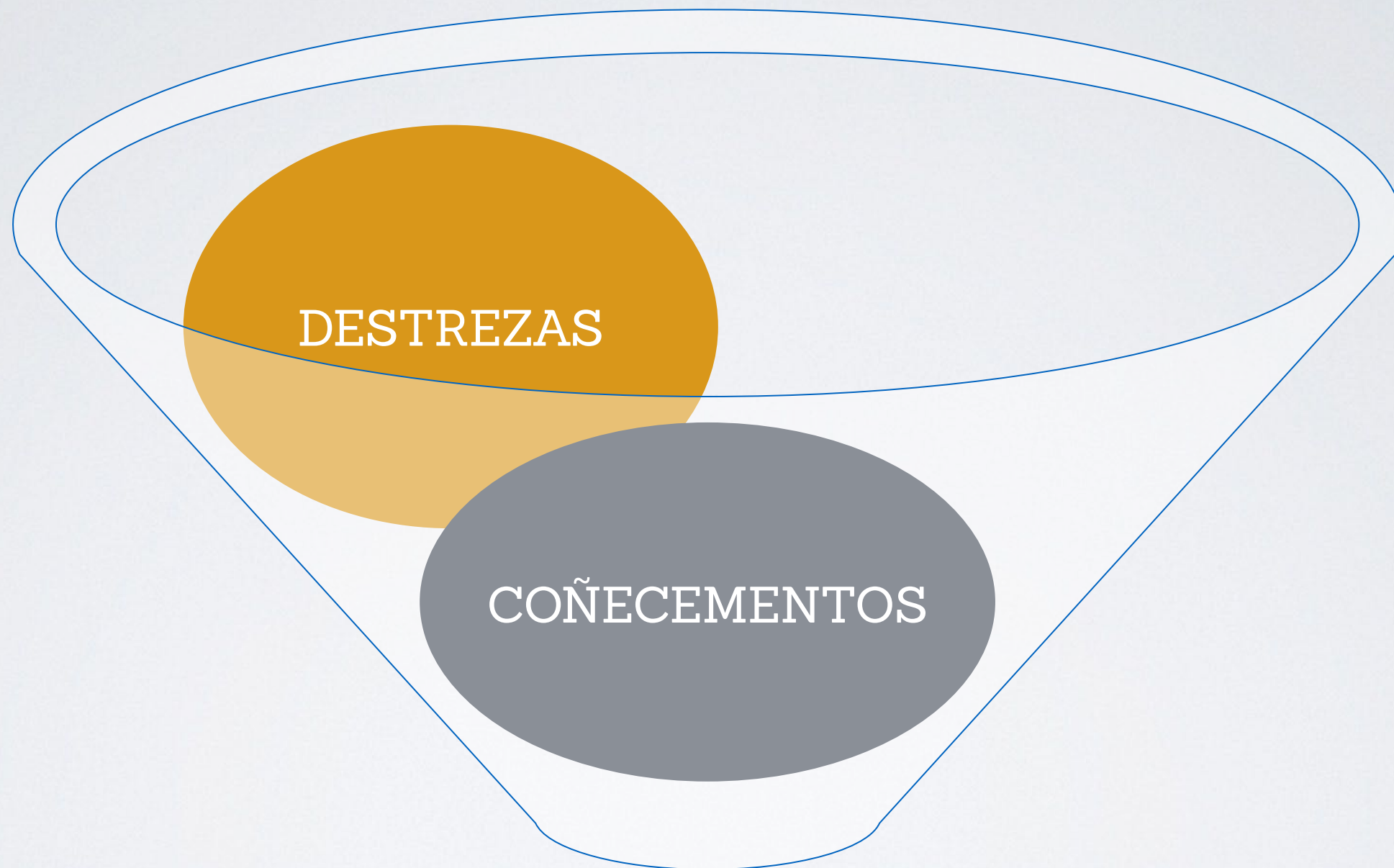
EDUCACIÓN POR COMPETENCIAS

EDUCACIÓN POR COMPETENCIAS

EDUCACIÓN POR COMPETENCIAS

EDUCACIÓN POR COMPETENCIAS

EDUCACIÓN POR COMPETENCIAS

© Javier M. Valle, 2013

DESEMPEÑO

RESOLUCIÓN DUNHA TAREFA CON EFICACIA

REAL DECRETO 126/2014

A efectos deste decreto, as **COMPETENCIAS CLAVE** do currículo son:

- Comunicación lingüística **CCL**.
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía **CMCCT**.
- Competencia dixital **CD**.
- Aprender a aprender **CAA**.
- Competencias sociais e cívicas **CSC**.
- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor **CSIEE**.
- Conciencia e expresións culturais **CCEC**.

Potenciarase o desenvolvemento das competencias **CCL** e **CMCCT**.

Para unha adquisición eficaz das competencias e a súa integración efectiva no currículo, deberán deseñarse **actividades de aprendizaxe integradas** que permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe en **máis dunha competencia ao mesmo tempo**.

RECOMENDACIÓN 2006/962/EC, DO PARLAMENTO EUROPEO E DO CONSELLO,
SOBRE AS COMPETENCIAS CLAVE PARA A APRENDIZAXE PERMANENTE

COMPETENCIAS CLAVE	KEY COMPETENCES
Competencia en comunicación lingüística	Communication in the mother tongue
	Communication in foreign languages
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía	Mathematical competence and basic competences in science and technology
Competencia dixital	Digital competence
Aprender a aprender	Learning to learn
Competencias sociais e cívicas	Social and civic competences
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor	Sense of initiative and entrepreneurship
Conciencia e expresións culturais	Cultural awareness and expression

EDUCACIÓN PRIMARIA

AVALIACIÓN DURANTE A ETAPA

- Os referentes para a valoración do grao de adquisición das competencias e o logro dos obxectivos serán os **criterios de avaliación**.
- **Procesos de aprendizaxe do alumnado**: será continua e global. Poderá repetir unha soa vez durante a etapa, cun plan específico de reforzo ou recuperación.
- Os mestres/as avaliarán os **procesos de ensinanza e a súa práctica docente** para o que se establecerán indicadores de logro nas programacións docentes.
- **Avaliación individualizada** ao finalizar **terceiro curso** de EP para comprobar o grao de dominio das destrezas, capacidades e habilidades en expresión e comprensión oral e escrita, cálculo e resolución de problemas en relación co grao de adquisición da CCL e CMCCT.

AVALIACIÓN FINAL DA ETAPA

- O **Goberno**, previa consulta ás Comunidades Autónomas, establecerá os criterios de avaliación e as características xerais das probas.
- O resultado da avaliación expresarase en niveis.
- **Avaliación individualizada** ao finalizar **sexto curso** de EP con carácter informativo e orientador. Comprobarase o grao de adquisición das competencias CCL e CMCCT, así como o logro dos obxectivos da etapa.

PRINCIPIOS METODOLÓXICOS

METODOLOXÍA COMUNICATIVA, INCLUSIVA E PARTICIPATIVA	Dirixida ao logro dos obxectivos e das competencias clave. Prestarase atención ao desenvolvemento de metodoloxías que permitan integrar os elementos do currículo mediante o desenvolvemento de tarefas e actividades relacionadas coa resolución de problemas en contextos da vida real. A adecuada selección da metodoloxía é responsabilidade do centro educativo.
APRENDIZAXE POR COMPETENCIAS	Deberán deseñarse actividades de aprendizaxe integradas que lle permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe de máis dunha competencia ao mesmo tempo. Velarase por un tratamento equilibrado das distintas competencias clave nas programacións didácticas.
TRABALLO COLABORATIVO E EN EQUIPO	A acción educativa procurará a integración de distintas experiencias e aprendizaxes do alumnado e terá en conta os seus diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe, favorecendo a capacidade de aprender por si mesmos.

FORMACIÓN

MARCO
LEXISLATIVO

DESEÑO
CURRICULAR

CURRÍCULO NO
CENTRO

CURRÍCULO NA
AULA

DESEÑO
CURRICULAR

CONSTRUCCIÓN ESCALONADA DO CURRÍCULO REAL

Europa: propostas curriculares supranacionais.

MECD e CCAA: deseño curricular nos Reais Decretos e Decretos autonómicos.

Centro educativo: na súa concreción curricular.

Profesorado na aula: desenvolvemento de actividades e tarefas da programación.

Familia, comunidade escolar, redes: competencias para a vida.

DISPOSICIÓN ADICIONAL 35^a. INTEGRACIÓN DAS COMPETENCIAS NO CURRÍCULO

O Ministerio de Educación, Cultura e Deporte promoverá, en cooperación coas Comunidades Autónomas, a axeitada descrición das **relacións entre as competencias e os contidos e criterios de avaliación** das diferentes ensinanzas a partir da entrada en vigor desta Lei Orgánica.

A estes efectos, prestarase atención prioritaria ao currículo do ensino básico.

ORDE POLA QUE SE DESCRIBE O PROCEDEMENTO PARA ESTABLECER AS RELACIÓNS ENTRE AS COMPETENCIAS, OS CONTIDOS E OS CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA EP, A ESO E O BAC

Artigo 1. As **competencias clave** no Sistema Educativo Español.

Artigo 2. **Descrición** das **competencias clave** no Sistema Educativo Español.

Artigo 3.3 A adquisición eficaz das competencias clave por parte do alumnado (...), **require do deseño de actividades de aprendizaxe integradas** que permitan avanzar cara aos resultados de aprendizaxe de máis dunha competencia ao mesmo tempo.

Artigo 4.5. Os **criterios de avaliación** deben servir de referencia para valorar o que o alumnado sabe e sabe facer en cada área ou materia. Estes criterios de avaliación desglósanse en **estándares de aprendizaxe avaliáveis** (...). Estes estándares, **elementos de maior concreción, observables e medibles**, permitirán graduar o rendemento ou desempeño acadado nas competencias clave.

Artigo 4.6. O conxunto de estándares de aprendizaxe dunha área ou materia determinada dá lugar ao seu **perfil de área**. (...) Este perfil permitirá identificar aquelas competencias que se desenvolven nesa área ou materia.

Artigo 4.7. Todas as áreas e materias deben contribuír ao desenvolvemento competencial. O conxunto de estándares de aprendizaxe das diferentes áreas ou materias que se relacionan cunha mesma competencia dá lugar ao **perfil competencial**. A elaboración deste perfil facilitará a avaliación competencial do alumnado.

DEFINICIÓN DAS DIFERENTES COMPETENCIAS CLAVE

Recomendacións
do parlamento
europeo e do
consello

Análise

LOE

Orden do MEC

Análise

- Real Decreto 126/2014 establece o **currículo** para o conxunto da **etapa**.
- A Comunidade Autónoma de Galicia efectúase a **secuenciación** para os seis cursos académicos da etapa tendo en conta:

A natureza dos
criterios e dos
estándares

As
características
psicoevolutivas
do alumnado

- Hai criterios e estándares comúns a todos os cursos e outros propios de cursos concretos.
- Ao remate da etapa de Educación Primaria deberán estar todos acadados.

FORMACIÓN

MARCO
LEXISLATIVO

DESEÑO
CURRICULAR

CURRÍCULO NO
CENTRO

CURRÍCULO NA
AULA

ELEMENTOS DO CURRÍCULO

OBX.	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE
3º de Educación Primaria				

ELEMENTOS DO CURRÍCULO

OBX.	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE
3º de Educación Primaria				
		B2.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.		

ELEMENTOS DO CURRÍCULO

OBX.	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE
3º de Educación Primaria				
		B2.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.4.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento.	CMCCT CAA

ELEMENTOS DO CURRÍCULO

OBX.	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE
3º de Educación Primaria				
		B2.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.4.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento.	CMCCT CAA
			MTB2.4.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicando á resolución de problemas. Revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	CMCCT CAA CSIEE

ELEMENTOS DO CURRÍCULO

OBX.	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE
3º de Educación Primaria				
	B2.18. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas.	B2.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.4.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento.	CMCCT CAA
	B2.19 Resolución de problemas da vida cotiá.		MTB2.4.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicando á resolución de problemas. Revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	CMCCT CAA CSIEE

ELEMENTOS DO CURRÍCULO

OBX.	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE
3º de Educación Primaria				
b g	B2.18. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas.	B2.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.4.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento.	CMCCT CAA
	B2.19 Resolución de problemas da vida cotiá.		MTB2.4.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicando á resolución de problemas. Revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	CMCCT CAA CSIEE

ELEMENTOS DO CURRÍCULO

OBX.	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE
3º de Educación Primaria				
b g	B2.18. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas.	B2.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.4.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento.	CMCCT CAA
	B2.19 Resolución de problemas da vida cotiá.		MTB2.4.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicando á resolución de problemas. Revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	CMCCT CAA CSIEE
6º de Educación Primaria				

ELEMENTOS DO CURRÍCULO

OBX.	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE
3º de Educación Primaria				
b g	B2.18. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas.	B2.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.4.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento.	CMCCT CAA
	B2.19 Resolución de problemas da vida cotiá.		MTB2.4.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicando á resolución de problemas. Revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	CMCCT CAA CSIEE
6º de Educación Primaria				
		B1.2. Realizar e presentar informes sinxelos sobre o desenvolvemento, resultados e conclusións obtidas no proceso de investigación.		

ELEMENTOS DO CURRÍCULO

OBX.	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE
3º de Educación Primaria				
b g	B2.18. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas.	B2.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.4.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento.	CMCCT CAA
	B2.19 Resolución de problemas da vida cotiá.		MTB2.4.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicando á resolución de problemas. Revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	CMCCT CAA CSIEE
6º de Educación Primaria				
		B1.2. Realizar e presentar informes sinxelos sobre o desenvolvemento, resultados e conclusións obtidas no proceso de investigación.	MTB1.2.1. Elabora informes sobre o proceso de investigación realizando, expoñendo as fases do mesmo, valorando os resultados e as conclusións obtidas.	CMCCT CCL CAA CSIEE CD

ELEMENTOS DO CURRÍCULO

OBX.	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE
3º de Educación Primaria				
b g	B2.18. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas.	B2.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.4.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento.	CMCCT CAA
	B2.19 Resolución de problemas da vida cotiá.		MTB2.4.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicando á resolución de problemas. Revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	CMCCT CAA CSIEE
6º de Educación Primaria				
	B1.1. Proposta de pequenas investigacións en contextos numéricos, xeométricos e funcionais	B1.2. Realizar e presentar informes sinxelos sobre o desenvolvemento, resultados e conclusións obtidas no proceso de investigación.	MTB1.2.1. Elabora informes sobre o proceso de investigación realizando, expoñendo as fases do mesmo, valorando os resultados e as conclusións obtidas.	CMCCT CCL CAA CSIEE CD

ELEMENTOS DO CURRÍCULO

OBX.	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMP. CLAVE
3º de Educación Primaria				
b g	B2.18. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas.	B2.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.4.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento.	CMCCT CAA
	B2.19 Resolución de problemas da vida cotiá.		MTB2.4.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicando á resolución de problemas. Revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	CMCCT CAA CSIEE
6º de Educación Primaria				
b e g i	B1.1. Proposta de pequenas investigacións en contextos numéricos, xeométricos e funcionais	B1.2. Realizar e presentar informes sinxelos sobre o desenvolvemento, resultados e conclusións obtidas no proceso de investigación.	MTB1.2.1. Elabora informes sobre o proceso de investigación realizando, expoñendo as fases do mesmo, valorando os resultados e as conclusións obtidas.	CMCCT CCL CAA CSIEE CD

CRITERIOS DE
AVALIACIÓN
ESTÁNDARES DE
APRENDIZAJE

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

CONTIDOS

COMPETENCIAS
CLAVE

FORMACIÓN

MARCO
LEXISLATIVO

DESEÑO
CURRICULAR

CURRÍCULO NO
CENTRO

CURRÍCULO NA
AULA

CURRÍCULO
NO CENTRO

CONSTRUCCIÓN ESCALONADA DO CURRÍCULO REAL

Europa: propostas curriculares supranacionais.

MECD e CCAA: deseño curricular nos Reais Decretos e Decretos autonómicos.

Centro educativo: na súa concreción curricular.

Profesorado na aula: desenvolvemento de actividades e tarefas da programación.

Familia, comunidade escolar, redes: competencias para a vida.

CONCRECIÓN CURRICULAR NOS CENTROS

Contextualización
dos estándares
avaliables en
todas as áreas

Perfil de área e
perfil
competencial

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE DE CIENCIAS DA NATUREZA

CIENCIAS DA NATUREZA (3º EDUCACIÓN PRIMARIA)

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	%	1ªEV	2ºEV	3ºEV	INSTRUMENTOS AVALIACIÓN
CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza a información importante, obtén conclusións e comunica o resultado de forma oral e escrita de maneira ordenada, clara e limpa, en diferentes soportes.	4				
CNB1.1.2. Manifesta certa autonomía na observación, planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	4				
CNB1.2.1. Establece conxecturas de sucesos ou problemas do seu contorno mediante a observación obtén unha información.	4				
CNB1.3.1. Coñece e aplica estratexias para estudar e traballar de forma eficaz individualmente e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	4				
CNB2.1.1. Explica a morfoloxía externa do propio corpo, o seu funcionamento nun sentido global e os cambios nas distintas etapas da vida.	4				
CNB2.1.2. Coñece os principais órganos vitais e entende a súa importancia no funcionamento do organismo.	4				
CNB2.2.1 Emprega hábitos de hixiene, de exercicio e de alimentación sa na escola.	4				
CNB2.2.2. Recoñece algúns factores causantes das enfermidades máis habituais (caries, catarros, gripe e obesidade) e aplica actuacións para a súa prevención.	4				
CNB2.3.1. Clasifica alimentos en función dos nutrientes principais.	4				
CNB2.3.2. Diferencia entre dieta equilibrada e non equilibrada e elabora un menú saudable na escola.	4				

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Enténdese por procedemento o **MÉTODO/PROCEDEMENTO** que se vai utilizar para avaliar o progreso do alumnado e o método/procedemento que pretende implementar para levar a cabo os apoios, reforzos e recuperacións.

TÉCNICA DE AVALIACIÓN

"A avaliación inclúe unha variedade de técnicas de avaliación, entendéndolas como "calquera instrumento, situación, recurso ou procedemento que se utilice para obter información sobre a marcha do proceso" (**Zabalza**).

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

En xeral entendemos por instrumentos de avaliación todos aqueles documentos ou rexistros utilizados polo profesorado para a observación sistemática e o seguimento do proceso de aprendizaxe do alumnado.

TÉCNICAS DE AVALIACIÓN DO DESEMPEÑO

- Método de casos
- Proxectos
- Diario
- Solución de problemas
- Debate
- Ensaio
- Técnica de pregunta
- Portafolios

TÉCNICAS DE OBSERVACIÓN (completan ás anteriores)

- Entrevista
- Rexistro anecdótico
- Lista de cotexo
 - Si/Non
- Escalas de estimación
 - Categorías:
 - Sempre, algunhas veces, nunca
 - Consolidado, en proceso, iniciado
 - Descritiva
 - Numérica
- Rúbricas

En moitas das técnicas recollidas utilízanse, a súa vez, probas escritas, probas orais, mapas conceptuais...

PERFIL DE ÁREA / CIENCIAS DA NATUREZA 3º EDUCACIÓN PRIMARIA

CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza a información importante, obtén conclusións e comunica o resultado de forma oral e escrita de maneira ordenada, clara e limpa, en diferentes soportes.

CNB1.1.2. Manifesta certa autonomía na observación, planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.

CNB1.2.1. Establece conxecturas de sucesos ou problemas do seu contorno mediante a observación obtén unha información.

CNB1.3.1. Coñece e aplica estratexias para estudar e traballar de forma eficaz individualmente e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.

CNB2.1.1. Explica a morfoloxía externa do propio corpo, o seu funcionamento nun sentido global e os cambios nas distintas etapas da vida.

CNB2.1.2. Coñece os principais órganos vitais e entende a súa importancia no funcionamento do organismo.

CNB2.2.1 Emprega hábitos de hixiene, de exercicio e de alimentación sa na escola.

CNB2.2.2. Recoñece algúns factores causantes das enfermidades máis habituais (caries, catarros, gripe e obesidade) e aplica actuacións para a súa prevención.

CNB2.3.1. Clasifica alimentos en función dos nutrientes principais.

CNB2.3.2. Diferenza entre dieta equilibrada e non equilibrada e elabora un menú saudable na escola.

CNB3.1.1. Observa, identifica e recoñece as características básicas e clasifica animais vertebrados e invertebrados do seu contorno, con criterio científico.

CNB3.1.2. Observa, identifica e recoñece as características das plantas do seu contorno e clasifícaaas con criterio científico.

PERFIL DE ÁREA / CIENCIAS DA NATUREZA 3º EDUCACIÓN PRIMARIA

CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza a información importante, obtén conclusións e comunica o resultado de forma oral e escrita de maneira ordenada, clara e limpa, en diferentes soportes.

CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza a información importante, obtén conclusións e comunica o resultado de forma oral e escrita de maneira ordenada, clara e limpa, en diferentes soportes.

CNB3.2.2. Rexistra e comunica de xeito oral e escrito os resultados da observación do ciclo vital previamente planificado.

CNB4.1.1 Coñece algunhas fontes de enerxía, os seus usos e a súa intervención na vida cotiá.

CNB4.1.2. Emprega actitudes responsables de aforro enerxético e de recollida de residuos na escola.

CNB4.2.1. Explica os cambios de estado da auga en fenómenos naturais e situacións da vida cotián.

CNB4.2.2. Realiza experiencias sinxelas para identificar as forzas que fan que os obxectos se movan en situacións reais.

CNB4.3.1. Compara densidades de diferentes sustancias que emprega diariamente con respecto á auga.

CNB4.3.2. Realiza algunhas mesturas de uso doméstico e presenta conclusións dos resultados.

CNB5.1.1. Coñece e emprega obxectos, aparellos e máquinas sinxelas de uso cotián na escola analizando o seu funcionamento.

CNB5.1.2. Identifica e explica a enerxía que empregan obxectos, aparellos e máquinas sinxelas de uso habitual na vida cotiá.

CNB5.2.2. Aplica os coñecementos ao deseño e construción dalgún obxecto ou aparello sinxelo, empregando operacións matemáticas no cálculo previo, así como as tecnolóxicas: unir, cortar, pegar...

RÚBRICAS

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES	COMPETENCIAS CLAVE
b	B2.1. Números naturais ata o 999 B2.2. Nome e grafía dos números ata o 999. B2.3. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas e centenas	B2.1. Ler, escribir e ordenar números enteiros utilizando razoamentos apropiado.	MTB2.1.1. Le, escribe e ordena números ata o 999.	CMCCT CCL
e	B2.4. O sistema de numeración decimal: valor de posición das cifras B2.5. Identifica o número anterior e o seguinte a un dado		MTB2.1.2. Identifica o valor de posición das cifras en situacións e contextos reais	CMCCT CAA
g	B2.6. Identifica o número maior, o menor e o igual a un dado B2.7. Redondear, aproximar e estimar B2.8. Construción de series ascendentes e descendentes		MTB2.1.3. Realiza correctamente series tanto ascendentes como descendentes	CMCCT CAA

RÚBRICAS

POSIBLE
TAREFA

A cesta da compra

RÚBRICA DO CRITERIO AVALIACIÓN		ESTÁNDAR		ÁREA		NIVEL	
EXEMPLIFICACIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	+ ALTAS CAPACIDADES	A NIVEL ALTO	B NIVEL MEDIO ALTO	C NIVEL MÍNIMO ESIXIDO	D NIVEL BAIXO	- NECESIDADES ESPECIAIS SIGNIFICATIVAS
MTB2.1.1. Le, escribe e ordena números ata o 999. DESGLOSAR 1.-Proceso (P) 2.-Contido (C) 3.-Contexto (Cx)	DESEMPEÑO - Solución de problemas - Casos - Proxectos - Diario - Debate - Ensaíos - Probas - Portafolios - OBSERVACIÓN - Entrevista - Lista de cotexo - Escalas - Rúbricas COMPETENCIAS CLAVE - CMCCT - CCL	Segundo o grupo clase e o perfil individual	P.-Le, escribe e ordena os números en calquera situación. C.-Todos os contidos Cx.- En situacións reais da vida colaborando con outros compañeiros e familia.	P.- Le, escribe e ordena os números habitualmente C.-Usa unidade,decena, centena. Identifica o número maior, o menor e o igual a un dado. Cx.-En situacións da vida real xunto a amigos.	P.-Le e escribe os números en situacións desenvolvidas na aula. C.- Usa unidade,decena e centena Cx.- En problemas moi sinxelos dados	P.-Precisa axuda para ler e escribir os números. C.- Non define decenas, centenas, só unidade Cx.- En problemas sinxelos dados polo profesorado	Segundo o grupo clase e o perfil individual

RÚBRICAS: Descripción das categorías do dominio cognitivo

MENOR NIVEL COGNITIVO

COÑECEMENTO

Evocación de feitos, datos, principios, termos do mesmo xeito que foron aprendidos

COMPREENSIÓN

Establecemento de relacións, conceptos, ordeamento, analoxías

APLICACIÓN

Resolver problemas, explicar fenómenos, xeneralización, exemplificación

ANÁLISE

Identificar elementos, establecer as súas relacións, hipóteses

SÍNTESE

Construcións, organizar elementos, conclusións, inferencias

AVALIACIÓN

Emisións de xuízos, implicacións, posicionamento

CREACIÓN

Transferencia, obter novas ideas e produtos

MAIOR NIVEL COGNITIVO

FORMACIÓN

MARCO
LEXISLATIVO

DESEÑO
CURRICULAR

CURRÍCULO NO
CENTRO

CURRÍCULO NA
AULA

RÚBRICAS

GRADUADORES

AXUDA

AUTONOMÍA

EVENTUALIDADE

FRECUENCIA

SINXELEZA

COMPLEXIDADE

CONCRECIÓN

ABSTRACCIÓN

FUNCIONALIDADE BÁSICA

FUNCIONALIDADE COMPLEXA

CONTEXTO FAMILIAR

CONTEXTO NOVIDOSO

RUTINA

CREATIVIDADE

AUTOMATISMO

CONCIENCIA

OBRIGACIÓN

VOLUNTARIEDADE/
MOTIVACIÓN

IMPERFECCIÓN

PERFECCIÓN

RÚBRICAS

GRADUADORES

GRAO DE ADQUISICIÓN

- Todo
- Aspectos principais
- Situacións básicas

COMPLEXIDADE

- Tarefas
- Actividades
- Exercicios

MOMENTO

- Tempo real
- Planificación previa

PÚBLICO

- Presencia
- Ausencia

RÚBRICAS

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
B1.5. Comprensión e produción de textos orais para aprender e para informarse, tanto os creados con finalidade didáctica como os de uso cotián, de carácter informal (conversas entre iguais e no equipo de traballo) e dun maior grao de formalización (exposicións da clase, entrevistas ou debates).	B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico	LGB1.4.1. Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.	• CCL • CAA • CSC • CSEIEE
		LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae as ideas máis destacadas.	• CCL • CAA
		LGB1.4.3. Fai pequenas exposicións na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.	• CCL • CSIEE • CAA
		LGB1.4.4. Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates	• CCL • CSIEE • CAA

RÚBRICAS: Exemplo

LGB1.4.3. Fai pequenas exposicións na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.

VER
RÚBRICA

RÚBRICAS

CIENCIAS DA NATUREZA 3º EP

ESTANDARES DE APRENDIZAXE	% CURSO	% 1ª AVA	1ª AVALIACIÓN			
CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza a información importante, obtén conclusións e comunica o resultado de forma oral e escrita de maneira ordenada, clara e limpa, en diferentes soportes.	3,57	6,25	TAREFA INTEGRADA 1	TAREFA INTEGRADA 2	OUTROS	CUALIFICACIÓN
			30%	40%	30%	$7 \times 0,3 + 4 \times 0,4 + 5 \times 0,3 = 5,2$
			CUALI: 7	CUALI: 4	CUALI: 5	CURSO: $5,2 \times 3,57 / 100 = 0.19$
						1ªAV: $5,2 \times 6,25 / 100 = 0.325$
CNB1.1.2. Manifesta certa autonomía na observación, planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	3,57	6,25	TAREFA INTEGRADA			
			100%			
CNB1.2.1. Establece conxecturas de sucesos ou problemas do seu contorno mediante a observación obtén unha información.	7,14	12,5		TAREFA INTEGRADA	OUTROS	
				60%	40%	
CNB1.3.1. Coñece e aplica estratexias para estudar e traballar de forma eficaz individualmente e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	7,14	12,5		TAREFA INTEGRADA 2		
				100%		
...						

RÚBRICAS

CIENCIAS DA NATUREZA 3º EP

ESTANDARES DE APRENDIZAXE	% CURSO	% 1ª AVA	1º AVALIACIÓN			
CNB2.1.1. Explica a morfoloxía externa do propio corpo, o seu funcionamento nun sentido global e os cambios nas distintas etapas da vida.	3,75	6,25			OUTROS	
					100%	
CNB2.1.2. Coñece os principais órganos vitais e entende a súa importancia no funcionamento do organismo.	3,57	6,25			OUTROS	
					100%	
CNB2.2.1 Emprega hábitos de hixiene, de exercicio e de alimentación sa na escola.	3,57	6,25				
CNB2.2.2. Recoñece algúns factores causantes das enfermidades máis habituais (caries, catarros, gripe e obesidade) e aplica actuacións para á súa prevención.	3,57	6,25			OUTROS	
					100%	
CNB2.3.1. Clasifica alimentos en función dos nutrientes principais.	3,57	6,25	TAREFA INTEGRADA		OUTROS	
			70%		30%	
CNB2.3.2. Diferencia entre dieta equilibrada e non equilibrada e elabora un menú saudable na escola.	3,57	6,25	TAREFA INTEGRADA		OUTROS	
			60%		40%	

RÚBRICAS

CIENCIAS DA NATUREZA 3º EP

ESTANDARES DE APRENDIZAXE	% CURSO	% 1ª AVA	1º AVALIACIÓN			
CNB3.1.1. Observa, identifica e recoñece as características básicas e clasifica animais vertebrados e invertebrados do seu contorno, con criterio científico.	2,38					
CNB3.1.2. Observa, identifica e recoñece as características das plantas do seu contorno e clasifícaas con criterio científico.	2,38					
CNB3.1.3. Utiliza claves e guías para a clasificación de animais e plantas.	2,38					
CNB3.2.1. Coñece as funcións de relación, reprodución e alimentación dun ser vivo e as explica empregando diferentes soportes.	3,57					
CNB3.2.2. Rexistra e comunica de xeito oral e escrito os resultados da observación do ciclo vital previamente planificado.	3,57					
CNB4.1.1 Coñece algunhas fontes de enerxía, os seus usos e a súa intervención na vida cotiá.	3,57					
CNB4.1.2. Emprega actitudes responsables de aforro enerxético e de recollida de residuos na escola.	3,57	12,5		TAREFA INTEGRADA 2		
				100%		
CNB4.2.1. Explica os cambios de estado da auga en fenómenos naturais e situacións da vida cotián.	3,57					
CNB4.2.2. Realiza experiencias sinxelas para identificar as forzas que fan que os obxectos se movan en situacións reais.	3,57					

RÚBRICAS

CIENCIAS DA NATUREZA 3º EP

ESTANDARES DE APRENDIZAXE	% CURSO	% 1ª AVA	1º AVALIACIÓN			
CNB4.3.1. Compara densidades de diferentes sustancias que emprega diariamente con respecto á auga.	7,14					
CNB4.3.2. Realiza algunhas mesturas de uso doméstico e presenta conclusións dos resultados.	7,14					
CNB5.1.1. Coñece e emprega obxectos, aparellos e máquinas sinxelas de uso cotián na escola analizando o seu funcionamento.	3,57					
CNB5.1.2. Identifica e explica a enerxía que empregan obxectos, aparellos e máquinas sinxelas de uso habitual na vida cotiá.	3,57					
CNB5.2.1. Identifica e describe oficios en función dos materiais, das ferramentas e das máquinas que empregan.	3,57					
CNB5.2.2. Aplica os coñecementos ao deseño e construción dalgún obxecto ou aparello sinxelo, empregando operacións matemáticas no cálculo previo, así como as tecnolóxicas: unir, cortar, pegar...	3,57	12,5		TAREFA INTEGRADA 2		
				100%		

PROBAS DE AVALIACIÓN EXTERNA

MATERIAL PARA O ALUMNADO

Proba de comprensión oral e
escrita

Proba de expresión oral e
escrita

Proba de cálculo e resolución
de problemas (1ª sesión)

Proba de cálculo e resolución
de problemas (2ª sesión)

MATERIAL PARA O PROFESORADO

Competencia lingüística: guía
de codificación

Competencia matemática:
guía de codificación

PERFIL COMPETENCIAL

PASO 1: DEFINICIÓN DA COMPETENCIA

APRENDER A APRENDER

Orden MEC

DESEMPEÑO (Resultado Final)/DEFINICIÓN

Organizar o proceso da propia aprendizaxe individualmente ou en grupo culminándoo con éxito. Adquirir, procesar e asimilar novos coñecementos e capacidades. Buscar orientacións e facer uso delas. Apoiarse en experiencias vitais e aprendizaxes anteriores co fin de utilizar e aplicar os novos coñecementos e capacidades en diversos contextos. Ter motivación e confianza nas propias posibilidades.

COÑECEMENTOS

- Competencias, coñecementos, capacidades e cualificacións esixidos para o desempeño de obxectivos profesionais.
- Procesos cognitivos implicados na aprendizaxe.
- Procesos de autorregulación cognitiva e emocional.
- Recursos e técnicas de traballo intelectual.
- Estratexias de aprendizaxe.
- Oportunidades de educación e formación e servizos de apoio e orientación aos que pode acceder.

CAPACIDADES

- Dominar, no nivel que corresponda, a lectura, a escritura, o cálculo e as TIC.
- Reflexionar sobre a propia actividade mental.
- Acceder, adquirir, procesar e asimilar novas aprendizaxes.
- Xestionar a propia aprendizaxe avaliándoa e, chegado o caso, procurarse asesoramento, información e apoio.
- Perseverar na aprendizaxe.
- Aprender autonomamente e con autodisciplina.
- Traballar en equipo.

ACTITUDES

- Motivación.
- Confianza en si mesmo.
- Pensamento estratéxico.
- Interese por aprender nos distintos campos do saber.
- Disposición positiva para a resolución de problemas.
- Desexo de aplicar as aprendizaxes previas.
- Curiosidade para buscar oportunidades de aprendizaxe
- Aplicación da aprendizaxe a distintas situacións cotiás.
- Responsabilidade e compromiso persoal.

PASO 1: DEFINICIÓN DA COMPETENCIA

COMPETENCIA PARA APRENDER A APRENDER

Proposta de Elena Martín e Amparo Moreno.

ELEMENTOS COGNITIVOS	ELEMENTOS EMOCIONAIS	ELEMENTOS SOCIAIS
Reflexionar sobre un mesmo como estudante: - Identificar, ser consciente e valorar as propias capacidades (intelectuais, emocionais e físicas) e para a aprendizaxe (atención, concentración, memoria, motivación...) - Identificar potencialidades e carencias, sacando proveito das primeiras e vontade por superar as segundas. - Desenvolver un sentimento de competencia persoal. Confianza nun mesmo, motivación e gusto por aprender. Coñecer ben a tarefa - Determinar coñecementos previos, plantexarse preguntas e identificar diversidade de respostas posibles ante unha mesma situación para tomar decisións razonadas. - Coñecer e utilizar de forma eficiente estratexias de autoxestión: plantexarse metas a corto, medio e longo prazo e cumprilas. - Planificar o desenvolvemento dunha tarefa ou actividade, facer a previsión de materiais a utilizar e organizar o tempo de desenvolvemento de forma efectiva. Coñecer diferentes estratexias e utilízalas ben - Coñecer e utilizar de forma eficiente diversas estratexias para aprender: de estudo, de observación e rexistro sistemático de feitos e relacións, de recordo/memorización o estratexias asociadas a outras competencias (comprensión e expresión lingüística, resolución de problemas, recollida, selección e tratamento da información incluídos os recursos tecnolóxicos). Controlar e axustar o proceso de aprendizaxe aos requisitos da tarefa - Elexir a estratexia máis apropiada á tarefa. - Aplicar estratexias de autoavaliación durante o proceso: detectar e correxir erros.	Autoconciencia emocional Percibir, comprender, regular e expresar as emocións antes, durante e despois do proceso de aprendizaxe (perseverancia, flexibilidade, control da ansiedade e capacidade de automotivación).	Aprender a aprender compartido Aplicar estratexias para o traballo cooperativo e por proxectos (adquirir compromisos e responsabilidades) Aprender dos outros e ensinalles.

PASO 1: DEFINICIÓN DA COMPETENCIA

COMPETENCIA PARA APRENDER A APRENDER

Proposta de Javier Valle

DESEMPEÑO RESULTADO FINAL

Organización e regulación da propia aprendizaxe, tanto individual como en equipo, nunha variedade de contextos (escola, casa, traballo, formación permanente)

Gestionar a propia mellora da carreira profesional.

PASO 1: DEFINICIÓN DA COMPETENCIA

COMPETENCIA PARA APRENDER A APRENDER

Proposta de Javier Valle

COÑECEMENTOS

Estratexias de aprendizaxe

Técnicas de traballo
intelectual

Oportunidades de mellora
de formación e de traballo

Competencias para mellorar
o propio traballo
e a carreira profesional

Oportunidades de
Formación continua

DESEMPEÑO RESULTADO FINAL

regulación da propia aprendizaxe, tanto
en equipo, nunha variedade de contextos
a, traballo

propia mellora da carrei

PASO 1: DEFINICIÓN DA COMPETENCIA

COMPETENCIA PARA APRENDER A APRENDER

Proposta de Javier Valle

COÑECEMENTOS

Estratexias de aprendizaxe

Técnicas de traballo
intelectual

Oportunidades de mellora
de formación e de traballo

Competencias para mellorar
o propio traballo
e a carreira profesional

Oportunidades de
Formación continua

DESTREZAS

Xestión efectiva da propia
aprendizaxe

Perseverancia no esforzo da
aprendizaxe

Aprender autónomamente con
autodisciplina e en grupo con
espírito de organización e
colaboración

Avaliación do propio esforzo e
dos resultados de aprendizaxe

Procura de información e
asesoramento e apoio cando
sexa preciso

rendizaxe, tanto
dad de contextos

PASO 1: DEFINICIÓN DA COMPETENCIA

COMPETENCIA PARA APRENDER A APRENDER

Proposta de Javier Valle

COÑECEMENTOS

Estratexias de aprendizaxe

Técnicas de traballo
intelectual

Oportunidades de mellora
de formación e de traballo

Competencias para mellorar
o propio traballo
e a carreira profesional

Oportunidades de
Formación continua

DESTREZAS

Xestión efectiva da propia
aprendizaxe

Perseverancia no esforzo da
aprendizaxe

Aprender autónomamente con
autodisciplina e en grupo con
espírito de organización e
colaboración

Avaliación do propio esforzo e
dos resultados de aprendizaxe

Procura de información e
asesoramento e apoio cando
sexa preciso

ACTITUDES

Motivación

Confianza

Actitude de solución de
problemas

Desexo de afondar
en aprendizaxes previas

Curiosidade para buscar
oportunidades de aprendizaxe

Aplicación da aprendizaxe a
situacións variadas da vida
cotiá.

FORMACIÓN

MARCO
LEXISLATIVO

DESEÑO
CURRICULAR

CURRÍCULO NO
CENTRO

CURRÍCULO NA
AULA

PERFIL COMPETENCIAL

CAA

ESTÁNDARES

FORMACIÓN

MARCO
LEXISLATIVO

DESEÑO
CURRICULAR

CURRÍCULO NO
CENTRO

CURRÍCULO NA
AULA

A black and white photograph of a woman with blonde hair, smiling and writing on a chalkboard. She is wearing a dark long-sleeved shirt. The chalkboard is filled with faint, handwritten mathematical expressions and numbers. The overall tone is educational and positive.
$$3 + 2 =$$

CURRÍCULO
NA AULA

CONSTRUCCIÓN ESCALONADA DO CURRÍCULO REAL

Europa: propostas curriculares supranacionais.

MECD e CCAA: deseño curricular nos Reais Decretos e Decretos autonómicos.

Centro educativo: na súa concreción curricular.

Profesorado na aula: desenvolvemento de actividades e tarefas da programación.

Familia, comunidade escolar, redes: competencias para a vida.

TAREFAS/ACTIVIDADES INTEGRADAS

INTEGRAR EXERCICIOS E ACTIVIDADES EN TAREFAS

DEFINICIÓN DE TAREFA , ACTIVIDADE E EXERCICIO

EXERCICIO

Acción ou conxunto de accións orientadas á comprobación do dominio adquirido no manexo dun determinado coñecemento. Supón unha conduta que produce unha resposta prefixada e que se dá repetidamente.

CENTRADO EN CONTIDOS: *TIPOS DE ALIMENTOS*

ACTIVIDADE

Acción ou conxunto de accións orientadas á adquisición dun coñecemento novo ou a utilización dalgún coñecemento de forma diferente. Trátase de comportamentos que producen unha resposta diferenciada dunha gran variedade.

CENTRADO EN OBXECTIVOS DIDÁCTICOS (CRITERIOS/ESTÁNDARES):

ANALIZA E RELACIONA DISTINTAS CLASES DE ALIMENTOS

TAREFA

Acción ou conxunto de accións orientadas á resolución dunha situación-problema, dentro dun contexto definido, por medio da combinación de todos os saberes dispoñibles que permiten a elaboración dun produto relevante e a participación nunha práctica social.

CENTRADO EN COMPETENCIAS: *ELABORA UN MENÚ SEMANAL PARA O COMEDOR ESCOLAR*

DEFINICIÓN DE TAREFA , ACTIVIDADE E EXERCICIO

MATERIAL
EXTRA

FORMACIÓN

MARCO
LEXISLATIVO

DESEÑO
CURRICULAR

CURRÍCULO NO
CENTRO

CURRÍCULO NA
AULA

CENTRO		ÁREA/MATERIA	
CURSO		TEMPORALIZACIÓN	

TAREFA SOCIAL, TÍTULO
Competencias clave trabajadas:

ACTIVIDADE 1
Estándares:

ACTIVIDADE 2
Estándares:

ACTIVIDADE 3
Estándares:

EXERCICIO 1
Contidos:

EXERCICIO 2
Contidos:

EXERCICIO 3
Contidos:

EXERCICIO 4
Contidos:

EXERCICIO 5
Contidos:

TAREFAS/ACTIVIDADES INTEGRADAS

PROCESO
ELABORACIÓN

PASO 1

Definir a estrutura da/s tarefa/s

Concreción curricular

Trasposición didáctica

Valoración das aprendizaxes

PASO 2

Seleccionar
Competencias Clave,
Estándares e Contidos.

PASO 3

Actividades/
exercicios ,Escenarios didácticos,
Temporalización, Recursos
materiais, Agrupamentos, Tipos
de pensamento e Metodoloxías

PASO 4

Elaborar unha rúbrica a partir
dos Obxectivos Didácticos
Estándares de avaliación.
Seleccionar Instrumentos de
avaliación. Ponderar Criterios/
Estándares.

Colaboración coas familias

PASO 5

TAREFAS / ACTIVIDADES INTEGRADAS

1

IDENTIFICACIÓN

Contexto
Práctica social

2

CONCRECCIÓN CURRICULAR

Criterios de avaliación
Contidos
Estándares
Competencias Clave

3

TRANSPOSICIÓN DIDÁCTICA

Metodoloxía
Recursos
Temporalización

4

AVALIACIÓN DAS APRENDIZAXES

Instrumentos de avaliación

1. IDENTIFICACIÓN

TÍTULO DA ACTIVIDADE DE APRENDIZAXE

FACEMOS GALLETAS

Etapa	Educación Primaria	Nivel	3º
Área	Lingua galega e matemáticas	Mestres	

DESCRIPCIÓN DA TAREFA

Os nenos/as deberán preparar unhas galletas na cociña da escola, para agasallar ás familias despois da reunión que terán no centro (valería tamén despois do festival de Nadal, letras galegas, actividade de biblioteca, etc.).
Decidirán a receita que van seguir, calcularán e mercarán os ingredientes, cociñarán, e etiquetarán as galletas.

XUSTIFICACIÓN DA UDI

Esta tarefa, entre outras, formará parte da unidade /proxecto da alimentación que integrará saberes das áreas de ciencias naturais, matemáticas, artística, valores sociais e cívicos e lingua.
As actividades e os exercicios realizaranse combinando o traballo individual co de equipo, empregando, neste caso, estruturas simples de traballo cooperativo.

CONTEXTO

Esta UDI desenvolverase no contexto educativo pero o produto final vai dirixido ao contexto persoal, dado que as galletas son un agasallo para as familias.

2. CONCRECIÓN CURRICULAR

ACTIVIDADES	ESTÁNDAR 1	ESTÁNDAR 2	ESTÁNDAR 3
1.Buscar receitas de galletas empregando diferentes fontes de información.	LGB2.5.1. Utiliza de xeito guiado as tecnoloxías da información para obter información e modelos para a lectura.		
2.Seleccionar por equipos a receita menos calórica e máis fácil de elaborar.	LGeL 2.1.3 Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo.	CNB1.3.1. Coñece e aplica estratexias para estudar e traballar de forma eficaz individualmente e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	LGB1.5.6. Participa na conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo adecuadamente
3. Elaborar, empregando a estrutura de lapis ao centro un texto oral para argumentar a súa elección fronte ao resto da clase.	CNB1.3.1. Coñece e aplica estratexias para estudar e traballar de forma eficaz individualmente e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.		
4. Elixir unha única receita para a clase.	VSCB.2.1.1. Expresar con claridade opinións, sentimentos e emocións.	VSCB2.1.3. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais.	
5.Calcular a cantidade de ingredientes necesarios para 50 persoas.	MTB2.4.2Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	MTB 2.3.2Realiza cálculos numéricos coa operación de multiplicación na resolución de problemas contextualizados	
6.Decidir en que súper sairá máis barata a compra. Comparar prezos usando folletos ou páxinas webs dos comercios.	MTB1.1.1. Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, contexto do problema, pregunta realizada).	MTB2.1.1. Le, escribe e ordena números ata o 10.000.(*)	
...			

2. CONCRECIÓN CURRICULAR

ACTIVIDADES	ESTÁNDAR 1	ESTÁNDAR 2	ESTÁNDAR 3
7. Organizar e realizar a saída á compra: data, hora, tempo necesario, medios...Solicitar mediante modelo de instancia dado os cartos necesarios para mercar os ingredientes.	LGB3.2.1 Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas de convivencia, avisos, instrucións... (*)	LGB 4.2.2. Utiliza as normas ortográficas básica aplicándoas nas súas producións escritas, con especial atención ás maiúsculas.	LGB3.1.2. Elabora o texto, con coherencia xeral e de xeito creativo.
8. Facer unha etiqueta coa composición e información nutricional das galletas.	CNB2.3.1. Clasifica alimentos en función dos nutrientes principais.		
9. Elaborar as galletas.	MTB 3.1.2 Mide con diferentes instrumentos elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida	CNB5.1.1. Coñece e emprega obxectos, aparellos e máquinas sinxelas de uso cotián na escola analizando o seu funcionamento	
10. Escribir a receita definitiva indicando as cantidades correctas.	LGB 4.2.2. Utiliza as normas ortográficas básica aplicándoas nas súas producións escritas, con especial atención ás maiúsculas.	LGB 3.1.2. Elabora o texto con coherencia xeral e de xeito creativo.	
11.Facer as bandexas.	EPB2.1.4. Practica o recorte e pega materiais de diferentes texturas.	EPB2.2.1. Coida e utiliza adecuadamente os recursos de traballo.	
12. Levar a cabo o acto de agasallo			

CONCRECIÓN CURRICULAR

DESCARGAR UDI

CONTIDOS	CRITERIOS EVALUACIÓN	ESTÁNDARES	ACTIVIDADES
B2.7 Uso dirixido das tecnoloxías da información e das bibliotecas para obter información e modelos para a lectura	B2.5. Utilizar de xeito guiado as tecnoloxías da información para obter información e modelos para a lectura.	LGB2.5.1. Utiliza de xeito guiado as tecnoloxías da información para obter información e modelos para a lectura. (pendente de rubricar) CCL, CD, CAA	1.Buscar receitas de galletas empregando diferentes fontes de información.
B1.5. Participación e cooperación nas situacións comunicativas (expresións espontáneas, informacións, conversas reguladores da convivencia, discusións ou instrucións) con valoración e respecto das normas que rexen a interacción oral (petición e quendas de palabra, mantemento do tema, respecto ás opinións das demais persoas, posturas e xestos adecuados). B2.1. Comprensión da información relevante en textos das situacións cotiás de relación social: correspondencia escolar, normas da clase, normas do comedor, normas do transporte e regras de xogos. B2.2. Comprensión de información xeral en textos sinxelos procedentes dos medios de comunicación social (incluídas webs infantís) con especial incidencia na noticia e nas cartas á dirección do xornal, localizando informacións destacadas en portadas, titulares, subtítulos, entradas. B2.3. Comprensión de información relevante en textos para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián (folletos descrições, instrucións e explicacións).	B1.5. Participar nas diversas situacións de interacción oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos sinxelos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis).	LGB1.5.6. Participa na conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo adecuadamente CCL, CSC, CCEC, CAA LGeL 2.1.3 Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo. CCL, CSIEE, CAA	2.Seleccionar por equipos a receita menos calórica e máis fácil de elaborar.

3. TRANSPOSICION DIDÁCTICA

ACTIVIDADES	EXERCICIO 1	EXERCICIO 2	EXERCICIO 3	EXERCICIO 4
1. Buscar receitas de galletas empregando diferentes fontes de información.	1.1. Atopar 4 receitas de galletas en diferentes páxinas web proporcionadas polo/a profesor/a			
2. Seleccionar por equipos a receita menos calórica e máis fácil de elaborar.	2.1. Ler comprensivamente cada receita.	2.2. Busca do significado de palabras no dicionario	2.3. Facer unha listaxe de ingredientes, indicando a que grupo pertencen.	
3. Elaborar, empregando a estrutura de lapis ao centro un texto oral para argumentar a súa elección fronte ao resto da clase.				
4. Elixir unha única receita para a clase.	4.1. Comparar as receitas dos diferentes equipos.			
5. Calcular a cantidade de ingredientes necesarios para 50 persoas.	5.1. Calcular, mediante sumas, a cantidade necesaria para unha persoa.	5.2. Calcular, mediante sumas, a cantidade necesaria de cada ingrediente para as 50 persoas.	5.3. Transformar as sumas anteriores en multiplicacións.	5.4. Construír a táboa de multiplicar do número correspondente.
6. Decidir en que súper sairá máis barata a compra. Comparar prezos usando folletos ou páxinas webs dos comercios.		6.2. Facer os cálculos seguindo o guión elaborado.	6.3. Ordenar os comercios atendendo ao prezo total e decidir en cal se fará a compra.	

3. TRANSPOSICION DIDÁCTICA

ACTIVIDADES	EXERCICIO 1	EXERCICIO 2	EXERCICIO 3	EXERCICIO 4
7. Organizar e realizar a saída á compra: data, hora, tempo necesario, medios...Solicitar mediante modelo de instancia dado os cartos necesarios para mercar os ingredientes.	7.1. Identificar as partes dunha solicitude.	7.2. Escribir, de xeito guiado, o texto da solicitude.	7.3. Cubrir todos os apartados da solicitude.	7.4. Comprobar que están correctamente cubertas todas as partes da instancia.
8. Facer unha etiqueta coa composición e información nutricional das galletas.	9.1. Identificar os nutrientes das galletas.	9.2. Escribir os nutrientes na etiqueta.		
9. Elaborar as galletas.	10.1. Medir masas/volume dos ingredientes.	10.2. Realizar as mesturas e dar forma ás galletas.	10.3. Seleccionar a temperatura e o tempo de coción.	10.4. Lavar, recoller e ordenar.
10. Escribir a receita definitiva indicando as cantidades correctas.	11.1. Escribir o guión da receita.	11.2. Cumprimentar o guión.	11.3. Seguindo instrucións, ilustrar a receita con fotos ou debuxos.	
11. Facer as bandexas.	12.1. Facer un modelo-plantilla para a bandexa, tendo en conta criterios de aproveitamento de materiais.	12..2. Calcular as bandexas necesarias.	12..3. Calcular a cantidade de cartolina necesaria.	12..4. Recortar as bandexas e as blondas seguindo instrucións.
12. Levar a cabo o acto de agasallo				

3. TRANSPOSICION DIDÁCTICA

ACTIVIDADES	MODELO DE PENSAMENTO	MODELO ENSINO APRENDIZAXE	ESCENARIO	AGRUPAMENTO	RECURSOS DIDÁCTICOS	TEMPORALIZ.
1. Buscar receitas de galletas empregando diferentes fontes de información.	Analítico	Conductual	Aula de informática e biblioteca	Individual	Ordenador, conexión a internet, impresora, folios	1 sesión
2. Seleccionar por equipos a receita menos calórica e máis fácil de elaborar.	Deliberativo	Social-Cooperativo	Aula	Pequeno grupo	Receitas, folios; apuntamentos, libros, textos...	2 sesión
3. Elaborar, empregando a estrutura de lapis ao centro un texto oral para argumentar a súa elección fronte ao resto da clase.	Reflexivo	Social-Cooperativo	Aula	Pequeno grupo	Recursos da aula	2 sesión
4. Elixir unha única receita para a clase.	Analítico-Deliberativo	Social-Cooperativo	Aula	Gran grupo	Recursos da aula	1 sesión
5. Calcular a cantidade de ingredientes necesarios para 50 persoas.	Analítico-Analóxico	Cognitivo-Constructivo	Aula	Pequeno grupo	Recursos da aula	3 sesións
6. Decidir en que súper sairá máis barata a compra. Comparar prezos usando folletos ou páxinas webs dos comercios.	Práctico	Cognitivo-Constructivo	Aula de informática e biblioteca	Pequeno grupo	Folletos, ordenador, conexión a internet	1 sesión

3. TRANSPOSICION DIDÁCTICA

ACTIVIDADES	MODELO DE PENSAMENTO	MODELO ENSINO APRENDIZAXE	ESCENARIO	AGRUPAMENTO	RECURSOS DIDÁCTICOS	TEMPORALIZ.
7. Organizar e realizar a saída á compra: data, hora, tempo necesario, medios...Solicitar mediante modelo de instancia dado os cartos necesarios para mercar os ingredientes.	Práctico	Conductual-Social	Aula	Gran grupo e individual	Recursos da aula	2 sesión
8. Facer unha etiqueta coa composición e información nutricional das galletas.	Analítico	Cognitivo-Constructivo	Aula	En grupo	Recursos da aula	2 sesión
9. Elaborar as galletas.	Práctico	Conductual	Aula-Cocina	Individual	Ingredientes, utensilios de cociña, forno..	1 sesión
10. Escribir a receita definitiva indicando as cantidades correctas.	Lóxico reflexivo	Cognitivo constructivo	Aula	Individual	Recursos de aula	1 sesión
11.Facer as bandexas.	Práctico	Conductual	Aula	Pequeno grupo	Cartolinas, papel, tesoiras, pegamento...	1 sesión
12. Levar a cabo o acto de agasallo	Práctico	Social	Sala multiusos	En gran grupo		

MODELOS
DE ENSINO
APRENDIZAXE

MODELOS
CONDUCTUAIS

INSTRUTIVOS

MODELOS
COGNITIVOS
CONSTRUCTIVOS

PROCESAMENTOS DA
INFORMACIÓN.
CONSTRUCTIVISMO

MODELOS
SOCIAIS

COOPERATIVOS,
DIALÓXICOS

MODELOS
PERSOAIS
INDIVIDUAIS

ENSINO NON
DIRECTIVO

PROCESOS
COGNITIVOS

MODOS DE
PENSAR

TAXONOMÍA DE BLOOM (1956)

PISA

PROXECTO COMBAS

MEMORIA

MATEMÁTICAS

PENSAMENTO REFLEXIVO

COMPRENSIÓN

- Reproducción
- Conexión
- Reflexión

PENSAMENTO ANALÍTICO

APLICACIÓN

COMPRENSIÓN LECTORA

PENSAMENTO LÓXICO

PENSAMENTO CRÍTICO

ANÁLISE

- Extracción da información
- Comprensión xeral
- Interpretación
- Reflexión e valoración

PENSAMENTO SISTÉMICO

PENSAMENTO ANALÓXICO

SÍNTESE

CIENTÍFICO

PENSAMENTO CREATIVO

AVALIACIÓN

- Describir, explicar e predecir.
- Entender a investigación científica.
- Interpretar as probas e conclusións científicas.

PENSAMENTO DELIBERATIVO

PENSAMENTO PRÁCTICO

MODOS DE
PENSAR

CARACTERÍS
TICAS

EXPRESIÓNS
CULTURAIS

REFLEXIVO
ANALÍTICO
LÓXICO
CRÍTICO
ANALÓXICO
SISTÉMICO
DELIBERATIVO
PRÁCTICO
CREATIVO

PERSONALIZACIÓN
ENCADRE
ORDE
CUESTIONAMENTO
COMPARACIÓN
RELACIÓN
DECISIÓN
ACTUACIÓN
INVENTIVA

IDEAS/CONCEPCIÓNS
DATOS/FEITOS
NORMAS/REGRAS
CRITERIOS/RAZÓNS
METÁFORAS/MODELOS
MODELOS/TEORÍAS
CRITERIOS/NORMAS
TÉCNICAS/PROGRAMAS
IDEAS NOVAS/DESEÑO

MODOS DE
PENSAR

PENSAMENTO REFLEXIVO

EXPRESIÓNS CULTURAIS	ACTIVIDADES
Concepcións (mapas mentais)	Revisar o estilo de pensamento.
O pensamento reflexivo anima o rexistro das nosas ideas e a súa posterior revisión. Este rexistro e revisión produce un efecto de sistematización en todo o noso quefacer.	

MODOS DE
PENSAR

PENSAMENTO ANALÍTICO

EXPRESIÓNS CULTURAIS	ACTIVIDADES
Datos e feitos	Busca de datos
O pensamento analítico, contribúe a crear una imaxe da realidade seguindo dous camiños distintos: Descompoñéndoa profundando en niveis inferiores o compoñéndoa situándoa en niveis superiores.	

MODOS DE
PENSAR

PENSAMENTO LÓXICO

EXPRESIÓNS CULTURAIS	ACTIVIDADES
Conceptos e regras	Conceptuar a realidade
Pensar loxicamente é obter novas ideas, a partir de ideas existentes, seguindo unhas regras precisas.	

MODOS DE
PENSAR

PENSAMENTO CRÍTICO

EXPRESIÓNS CULTURAIS	ACTIVIDADES
Razóns e intereses	Recoñecer os condicionantes
O pensamento crítico é o pensamento dos interrogantes: por qué as cousas son así?, por qué non poden ser doutro modo?...	

MODOS DE
PENSAR

PENSAMENTO CREATIVO

EXPRESIÓNS CULTURAIS

ACTIVIDADES

Deseño

Crear novas realidades: inventar, innovar

O pensamento creativo está comprometido co deseño ou a proxección da realidade, isto é, coa aparición de una realidade nova.

MODOS DE
PENSAR

PENSAMENTO SISTÉMICO

EXPRESIÓNS CULTURAIS	ACTIVIDADES
Modelos e teorías	Representar a realidade: mapas temáticos
O pensamento sistémico é a vía pola que accedemos ás realidades complexas, ás realidades que son irreducibles as súas partes, ás realidades que desaparecen cando as fragmentamos. Apoiase en elementos representativos (conceptos, teorías, modelos) propios.	

MODOS DE
PENSAR

The diagram illustrates a conceptual flow. On the left, a dark blue circle contains the text 'MODOS DE PENSAR'. To its right, two small horizontal bars are followed by a large, stylized blue arrow pointing to the right. This arrow points towards the text 'PENSAMENTO ANALÓXICO', where 'ANALÓXICO' is underlined in yellow.

PENSAMENTO ANALÓXICO

EXPRESIÓNS CULTURAIS	ACTIVIDADES
Metáforas e modelos	Buscando similitudes que nos axuden a comprender
O pensamento analóxico facilita a comprensión da realidade a través da comparación entre os mundos que nos resulten familiares e aqueles que non o son. Busca permanentemente similitudes entre cousas e situacións que aparentemente son diferentes.	

MODOS DE
PENSAR

PENSAMENTO DELIBERATIVO

EXPRESIÓNS CULTURAIS	ACTIVIDADES
Criterios e normas	Fixando condicións previas para decidir correctamente
O pensamento deliberativo é o modo de pensar que está máis estreitamente vinculado á adopción de decisións incorporando valores, criterios, principios, normas...	

MODOS DE
PENSAR

PENSAMENTO PRÁCTICO

EXPRESIÓNS CULTURAIS	ACTIVIDADES
Técnicas e programas	Desenvolvendo accións e interaccións ordenadamente
O pensamento práctico persigue a creación de “rutinas útiles” é dicir o encadeamento de accións cuxos resultados finais son ben coñecidos.	